AMSO
Afghanistan Media Support Organisation

گزارش سازمان حمایت از خبرنگاران افغانستان به مناسبت ۱۵ آگوست، چهارمین سالروز فروپاشی نظام جمهوریت و پیامدهای منفی آن بر خبرنگاران و آزادی رسانه‌ها

سال: ۱۴۰۴

گزارش سازمان حمایت از خبرنگاران افغانستان به مناسبت ۱۵ آگوست، چهارمین سالروز فروپاشی نظام جمهوریت و پیامدهای منفی آن بر خبرنگاران و آزادی رسانه‌ها!

۱۵ آگوست ۲۰۲۱، نقطه عطفی تاریک در تاریخ رسانه‌ها و آزادی بیان در افغانستان بود. پس از سقوط نظام جمهوریت، وضعیت خبرنگاران و رسانه‌ها به‌شدت وخیم شد و امروز، اهالی رسانه یکی از سیاه‌ترین دوره‌های تاریخ مطبوعات کشور را تجربه می‌کنند. محدودیت‌های فزاینده بر فعالیت رسانه‌ها و خبرنگاران، هر روز شدیدتر از گذشته شده است.

بخش بزرگی از خبرنگاران ناگزیر به ترک کشور شدند، ده‌ها رسانه به‌طور کامل فعالیت خود را متوقف کردند، و دسترسی به اطلاعات به‌شدت محدود شده است. نهادهای حامی رسانه‌ها نیز تحت فشار قرار گرفته‌اند و توان گزارش‌دهی شفاف از وضعیت موجود را ندارند.

حاکمان کنونی، مشابه دوره نخست حاکمیت خود، بار دیگر نشر ـ تصاویر موجودات زنده را در رسانه‌ها ممنوع کرده‌اند؛ محدودیتی که اکنون در اکثر ولایات عملی شده و به‌سرعت در سایر مناطق نیز در حال اجراست.

ده‌ها رسانه به‌دلیل فشارها و ممنوعیت‌های مختلف تعطیل شده و بسیاری دیگر ظرفیت انسانی و فنی خود را از دست داده‌اند. در حال حاضر، ده خبرنگار و کارمند رسانه‌ای در بازداشت به‌سر می‌برند. سانسور گسترده، تهدید، و ارعاب، فضای رسانه‌ای را به‌شدت محدود کرده و صفحه‌ای تیره در تاریخ رسانه‌های افغانستان رقم زده است.

فشار بر نهاد های رسانه‌ای و وضعیت رسانه‌های تبعیدی

درداخل کشور، نهادهای حامی تحت فشار شدید قرار گرفته اند و این امر سبب کاهش فعالیت های حمایتی از رسانه های آزاد شده است. در خارج از کشور نیز رسانه‌های تبعیدی افغان با مشکلات جدی مواجه‌اند؛ بسیاری از آن‌ها حمایت کافی جامعه جهانی را دریافت نمی‌کنند و رسانه‌های قوی، حرفه‌ای و پرمخاطب که بتوانند نیاز بخش بزرگی از افغان‌ها را برآورده کنند، اندک و محدودند.

بسیاری از خبرنگاران افغان همچنان در کشورهای همسایه، به‌ویژه ایران و پاکستان، در وضعیت بلاتکلیفی به‌سر می‌برند و خطر بازداشت، اخراج یا تهدید آن‌ها را به‌شدت تهدید می‌کند. در ماه‌های اخیر، موارد متعددی از بازداشت و شکنجه خبرنگاران افغان توسط نیروهای امنیتی پاکستان و ایران گزارش شده است.

خشونت علیه خبرنگاران

از سال ۲۰۲۱ تاکنون، ۵۳۹ مورد خشونت علیه خبرنگاران ثبت شده که شامل حملات فیزیکی، تهدید، بازداشت و حبس بوده است. هم‌اکنون ۱۰ خبرنگار در زندان به‌سر می‌برند که این امر بیانگر نگرانی عمیق نسبت به آینده آزادی رسانه‌ها و امنیت خبرنگاران است.

انواع خشونت در جدول زیر دسته بندی شده است:

موارد خشونت علیه روزنامه‌نگاران در افغانستان (آگوست ۲۰۲۱ – جولای ۲۰۲۵)

نوع موارد خشونت		
شماره	انواع خشونت	تعداد
1	کشته‌شده	2
2	زخمی	20
3	بازداشت	253
4	تهدید	79
5	ضرب و شتم	51
6	رفتار نادرست	53
7	رفتار غیرقانونی	59
8	آدم‌ربایی	5
9	تلاش برای قتل	2
10	احضار	10
11	تحت نظارت یا تعقیب	1
12	سرقت	4
مجموعه		539

به اساس جنسیت		
شماره	جنسیت	تعداد
1	مرد	487
2	زن	52
مجموعه		539

نتیجه‌گیری و درخواست

آزادی رسانه‌ها، حرفه خبرنگاری و مشارکت زنان در افغانستان با تهدیدی بی‌سابقه مواجه است. کاهش شمار رسانه‌ها، سانسور شدید، خشونت، و محدودیت‌های قانونی، بنیان آزادی بیان را به‌شدت متزلزل کرده است. جامعه جهانی، سازمان‌های حقوق بشری و نهادهای رسانه‌ای باید توجه ویژه‌ای به حمایت از خبرنگاران افغان داشته باشند تا زمینه برای احیای ژورنالیزم آزاد و مسئول فراهم شود.

اقدامات سازمان حمایت از رسانه‌های افغانستان

ااین سازمان در سال گذشته با ایجاد ارتباط منظم با نهادهای بین‌المللی، در جهت رفع موانع و حمایت از خبرنگاران گام‌های مؤثری برداشته و از همکاری ارزشمند سازمان‌های همکار صمیمانه قدردانی می‌کند. ما آزادی بیان و استقلال رسانه‌ها را از حقوق بنیادین می‌دانیم و در سال پیش‌رو، برنامه‌های مشخصی برای پیگیری وضعیت خبرنگاران و رسانه‌ها در داخل و خارج کشور در نظر داریم. سازمان حمایت از رسانه‌های افغانستان بار دیگر تعهد می‌نماید که برای حل چالش‌های موجود، آماده هرگونه همکاری حرفه‌ای با نهادهای حامی و صنفی خبرنگاران است.

با احترام و فروتنی؛

سازمان حمایت از خبرنگاران افغانستان